

מבט על, גיליון 313, 2 בפברואר 2012

המרוץ לבית הלבן - אחרי המוקדמות בפלורידה

עודד ערן ואוון אלתרמן

ארבעה מרוצים פנימיים במפלגה הרפובליקנית במהלך ינואר 2012 היו אמורים לצמצם את מספר המועמדים של המפלגה לנשיאות. ואכן בתחילת פברואר נותרו 4 בלבד – מיט רומני, ניוט גינגריץ', ריק סנטורום ורון פול. מהמרים יאמרו שלמעשה הבחירות הפנימיות תמו ורומני הוא המועמד שיעמוד לבחירה בנובמבר 2012 מול הנשיא המכהן, אובמה.

פלורידה הייתה המבחן הגדול עבור המועמדים שנותרו במרוץ עם למעלה ממיליון וחצי מצביעים בפועל ועם מגוון אוכלוסיה רחב יותר והמשקף יותר מאיווה, ניו המפשייר או דרום קרוליינה את המולטי-אתניות של אוכלוסיית ארצות הברית. נצחונו המוחץ של רומני על גינגריץ' בפער של 14 אחוז – 46 מול 32 – מבטל כמעט לחלוטין את ניצחונם של סנטורום באיווה ושל גינגריץ' בדרום קרוליינה.

רומני ניצח את גינגריץ' כמעט בכל פלחי האוכלוסייה. הוא ניצח בין הנשים ובין ההיספאנים ואפילו בקרב השמרנים הקיצוניים גינגריץ' לא הצליח להביס את רומני ושניהם זכו לתמיכה זהה. הניצחון של רומני בקרב ההיספאנים מעניין משום שהיו לו דעות מחמירות מאד בנושא ההגירה והן היו בין הגורמים לתבוסתו מול הסנטור מקקיין בבחירות המוקדמות ב-2008. הניצחון בפלורידה מבסס את מעמדו של רומני כמועמד הרפובליקני המוביל (גם השרות החשאי האמריקאי הכיר בכך והצמיד לו שמירה אישית...) אך, כאמור, הדבר אינו מבטיח לו את המועמדות. רומני ייעזר בלוח הפעילות הפוליטית הנחו לו בפברואר. גינגריץ', למשל, מצטיין בוויכוחים הפוליטיים בטלוויזיה אך עד ה-22 בפברואר לא צפוי וויכוח טלביזיוני וגם אליו רומני עדיין לא התחייב להגיע. מאידך, צריך להביא בחשבון שרומני אף הוא אינו קטלא קניא בתחום זה. סקר שנערך בקרב המצביעים הרפובליקנים ביציאה מהקלפיות בפלורידה הראה ששני הוויכוחים הטלוויזיוניים בפלורידה היו גורם מכריע אצל יותר משני שליש מן המצביעים ויותר מ-40 אחוז מאלו נתנו קולם לרומני.

המרוצים המוקדמים הבאים – במהלך פברואר – גם הם מעניקים יתרון לרומני. הבחירות מוקדמות הבאות הן בנבדה, שבה יש ריכוז גדול של מורמונים. ב-7 בפברואר יתקיימו בחירות מוקדמות בקולורדו, מינסוטה ומיסורי. במדינות אלה אמנם יש סיכוי לרון פול לשפר את מצבו אחרי שבפלורידה הוא הצליח לזכות רק ב-7 אחוז מהקולות, אך לא הוא המתחרה האמיתי של רומני. ב-28 בפברואר יתקיימו המוקדמות באריזונה ומישגן, שבה היה אביו של רומני מושל. אמנם, זה היה בין השנים 1963-1969 והמצביעים הצעירים לא יזכרו זאת אך רומני ישתמש בכך כדי להדגיש את שורשיו במדינה זו.

כדי לזכות במועמדות המפלגה הרפובליקאית זקוק המנצח ל-1144 קולות מתוך הצירים שישתתפו בה. עד כה זכה רומני ב-66 מהם, גינגריץ' ב-25, פול ב-10 וסנטורום ב-8. ברור שאיש מבין הארבעה לא רואה בתוצאות הבחירות המוקדמות עד כה סיבה לפרוש. גם הכספים שהם גייסו, בין אם ישירות לתקציב מערכת הבחירות שלהם ובין אם לוועדי הפעולה התומכים בהם, מאפשרים להם לדחות את ההחלטה על פרישה ולהידרש לה רק אחרי "יום שלישי הגדול" ב-6 במרץ, שבו יתקיים סיבוב מוקדמות בכמה מדינות.

בישראל זכה נושא המימון למועמדים השונים לדיווח נרחב בשל תרומתו של שלדון אדלסון, בסך 10 מיליון דולר, לוועד הפעולה שתומך בגינגריץ', המתקרא "לזכות בעתיד שלנו". בדרך מימון זו התורם אינו מזרים כספים ישירות לקופת המועמד אלא להתארגנות החורטת על דגלה מטרה נעלה וכללית למדי תוך שהיא יכולה לממן, למשל, תשדירי בחירות עם סיסמאות או מסרים המזוהים לחלוטין עם מועמד מסוים. במערכת בחירות, הנשענת במידה רבה על היכולת להגיע לבוחר תוך שימוש באמצעי תקשורת המונית, יש לכך חשיבות רבה מאד.

באופן לא מפתיע ועד הפעולה התומך ברומני נקרא "לשקם את עתידנו". עד סוף 2011 מימן ועד הפעולה הזה פעילויות בסך 18 מיליון דולר, פי שתיים מהסכום שפיזר ועד הפעולה התומך בגינגריץ'. שאלת מימון המועמדים מעניינת, כמובן, בהקשר היהודי. גם בעבר הייתה להון היהודי חשיבות בזירה הפוליטית האמריקאית אולם הייתה הגבלה שמנעה מאזרחים אמריקאים לתרום בסכומים גדולים. בשל חלקם הזעיר של היהודים – 2 אחוז באוכלוסיה הכללית – הייתה זו מגבלה על היכולת להביא למיצוי מלא של ההון שבשליטה של אזרחי ארצות הברית ממוצא יהודי. הפסיקה, המאפשרת תרומות עקיפות למועמדים, מבטלת במידה רבה מגבלה זו. היא פותחת, מאידך, אפשרויות גם לגורמים אנטי-ישראלים לעשות זאת.

העיומותים הטלוויזיוניים עתירי ההכפשות האישיות במרוץ הרפובליקני מסייעים, כמובן, לאובמה כמו גם הנתונים הכלכליים, המצביעים על התאוששות, חלקית לפחות, של הכלכלה האמריקאית. משרד העבודה האמריקאי פרסם בסוף דצמבר 2011, כי שיעור האבטלה בארצות הברית ירד ל-8.5 אחוז, השיעור הנמוך מזה שלש שנים. הרבעון האחרון של 2011 הצביע על שיעור צמיחה שנתי של 2.8 אחוזים בהשוואה לנתון של הרבעון השלישי ב-2011 שהיה 1.8 אחוז בלבד. אלו הם נתונים שאם תמשך מגמתם החיובית, יקשה על כל מועמד רפובליקני לנצח את הנשיא המכהן.